

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 20 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 kor.
Nyiltter sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Szomorú bálozás.

298 halott. — 90 sebesült.

Hajmeresztő szerencsétlenség történt husvét első napján délután Ókörítő községben. Bált rendezett a fiatalság, hova javarésze elment a lakosságnak, ifjak és öregek vegyesen. Egy csűrben folyt a mulatság, hol még felaggatott száraz galyak voltak: egy régebben tartott bál emlékei. A helyiséget ez alkalomra lámpionokkal díszítették fel és világították ki. A csűr minden oldalán el volt zárva, csak egy kijáratot hagytak, hogy jegy nélkül ne juthasson be senki.

Javában folyt a mulatság, midőn az egyik lámpiontól tüzet fogtak a közelében levő száraz galyak, s a tűz hihetetlen gyorsasággal terjedt tova, hatalmas lángnyelvek csapkodtak felfelé, melyek pár pillanat alatt az egész csűrrel elborították, a fojtó füst is akadályozta, hogy a szerencsétlenek menekülhessenek. Borzasztó jajveszékés és tolongás

támadt, mindenki a kijárat felé törekedett, de alig juthatott ki valaki, mert a menekülő emberek egymásra estek, valósággal eltorlaszolták az ajtót. A csűr pedig recsegett-ropogott, a lehullott égő zsarátnokoktól tüzet fogtak az emberek ruhái is. Egyszer csak borzasztó robajjal összeomlott a csűr, maga alá temetvén a bentrekedt embertömeget. Rettentő volt a pusztulás. A szerencsétlenek a felismerhetetlenségig szénné égtek.

Hétfőn szállott ki Morvay Károly közp. vizsálóbíró, dr. Vajay Imre és dr. Göbl Alajos törv. orvosok és Mónus Lajos tűzoltó-alparancsnok kíséretében, hogy megtartsa a helyszíni szemlélt és vizsgálatot. Hétfőn estig 298 teljesen szénné égett embert — leányok, ifjak, asszonyok, férfiak — huztak ki a romok alól. Még sokkal több az odaégettek száma, kiket előkeríteni nem sikerült a romok alól. Több mint 90 sebesült van, kik közül 35 oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy életbenmaradásukhoz semmi remény sincsen.

A rendezőség részéről elkövetett szörnyű vigyázatlanságot még csak menteni sem lehet. Egyes családoknak valamennyi tagja elpusztult. A szomorú hír vétele után óriási a részvét úgy városunkban, mint a megyében. Mindenütt megrendítő katasztrófa részleteiről beszélnek az emberek.

Nem mulaszthatjuk el megróni a rendezőséget azon tapintatlan és nem vallásos lelkületre valló eljárásáért, hogy a bált épen *husvét első napjára* rendezte. Ez még ezideig nem divatozott. Ez a nap Jézus dicsőséges feltámadásának emléknapja a keresztény világ előtt, melyet bálokkal profanizálni nem szabad. Isten házában van a helye ezen a napon a keresztény embernek és nem a bálteremben. A többi időt pedig illendő családja körében tölteni odahaza. És ha így gondolkoztak volna Ókörítőn, nem következik be ez a rettentő husvét bálkozás.

Városunk tanácsa 500 koronát szavazott meg a szerencsétlenség folytán árván maradt gyermekeknek.

Emlékbeszéd.*)

Irta: Merker Márton dr.

(Folytatás és vége)

Legnagyobb bajnak a nyelv és nemzetiség szomorú állapotát tartották, méltán, mert minden nemzet nyelvében él; s nemzetiség nélkül népegyéniség — pusztá álom.

Mindenemü jogot visszaszerezhet egy nemzet, ha életre való; de ha nyelvről lemondott: kitörölte nevét az élő nemzetek sorából...

Ez az igazság szülte azt a félszázados izzó munkát, melyet nyelvreformnak nevez az irodalomtörténet. Eredményei mutatkoztak is. — Amint a nemzeti eszme ébredezett, ime a 25-ös években feltűnik a legnagyobb magyar nagy alakja: gróf Széchenyi Istváné; jó husz éven át jár azután elől először izgató, lázas, majd mérséklő, de mindig serény munkában.

— Óh, micsoda szent tűz táplálhatta benne a lelkesedést, micsoda édes remény a

* Elmondta a „Kölesy-Kör” által a színházban tartott márczius 15-iki ünnepélyen.

bizalmat annyi akadály között, hogy sikerrel viheti végbe nemzete szebb, dicsőbb kifejlődését, mint aminő a múltban volt!...

Micsoda prófétai ihletnek kellett megszállnia gyakorta tépelődő lelkét, hogy kimondja a megváltó szót: Magyarország nem volt, hanem — lesz?!

Megtartani egy nemzetet az emberiségnek, az ő édes magyar nemzetét, melyet mentől inkább megismer, annál jobban megszeretett, ez vala az ő éjjel-nappali legszebb tündér-álma!...

Feleljünk meg — ugymond — a díszes hivatásnak, hogy megmentsük nemzetünket az emberiségnek! Fialat és régi, nemes és nem nemes, katolikus és nem katolikus fogj kezét most, és hiu szenvedelméidnek, kislelkü áskálódásaidnak ne áldozd fel honodnak nemesak javát, de valóban még létét is.

— Szolgáljuk a legfőbb Jót azáltal, hogy teremtményét: az embert, akármilyen alacsony helyzetben lépett volna az élet színére, oly magasra emeljük, mint azt tulajdonai és

erényei engedik. Édesek lesznek a pillanatok, amelyeket magunknak azáltal készítünk, ha elszánt bajnoki felemelkedéssel, s ha kell sajátunk vesztével, sőt szívverünkkel is kivívjuk minden honfitársunknak az emberiség jussait.

Valóban, mélyentisztelt közönség, az emberiség örök jussaiból volt kizárva e haza földjének csak dolgozó, teherviselő nagyrésze: a jobbágy nép.

E népért tartotta szükségesnek Széchenyi az önfeláldozást is, ha kell, hogy minden tagja e hazának örömteljesen harsoghassa fel az egekbe: Nekem is van hazám!

A fenyíték többé nem volt biztos kapocs, mely egy ország lakosait egybekötné; a nemzetiség, a hazaszeretet azon titok, mely mindent egyesít. A legnagyobb magyart e kettős, de összeforrott érzélem lelkesítette egész pályáján tragikus végéig.

Ő volt az első, ki lángoló lelkesedéssel tüzelt a szent frigykötésre! Kössünk mi (őseinknél) újabbak, műveltebbek már valahára egy szebb frigyot, mely alatt nem egyesek haszna

ILYÉS DÁNIEL

MŰBUTOR-ASZTALOS

SZATMÁR, Mátyás király-u. 18. sz.

Elvállalom bármily bútorok készítését a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebb kivitelben. Háló, ebédlő, úri szalon, leány, gyermek-szoba berendezéseket mahagóni vagy bármely különleges faanyagból.

A kath. tanítóság újabb sérelme.

A katolikus tanítóságnak újabb sérelme van! És ez a sérelem annál inkább fáj, annál inkább rosszul esik, mert oly oldalról jő, ahonnan legkevésbé vártuk.

Zichy János gróf, a nagy katolikus vezérférfiu, a vallásferkölesi nevelés, tehát a kath. iskolák nagy pártfogója ugyanis, a nála mint közoktatási miniszternél tisztelegő állami tanítók küldöttsége előtt a következő kijelentést tette: „Ígérem, hogy mihelyt a nyugalom és a törvényes állapot helyre áll, teljes jóakarattal és haladéktalanul előveszem a tanítóság legégetőbb sérelmeinek orvoslását és ezek között *elsősorban az állami tanítók lakásbérének méltányos rendezését.*“

Igy nyilatkozik Zichy János, az a Zichy János, aki mindig azt mondta, azt hirdette, amit mi is lelkiünk egész hevével és egész meggyőződésével hiszünk és vallunk, hogy a kath. tanítóság munkája, annak eredménye egy nemzeti szempontból, mint a tanítás érdekét tekintve éppen oly jó, éppen olyan intenzív, mint az állami iskoláké, sőt *amennyiben a felekezeti iskolákban a vallásferkölesi alapra nagyobb súly van helyezve, tartalmasabb, maradandóbb, az élet forgatagában nyugodtabb életalapot, mélyebb etikai tartalmat, biztosabb és tisztább életirányt nyújtó.*

A többi elvei között bizonyára ezen elvek hirdetése is hozzájárult ahhoz, hogy Zichy János gróf a kath. közéletben oly kiváló vezető állást foglalhatott el.

És most mit látunk? A fent idézett beszéd azt mondja, hogy a tanítókat ért sérelmek közül *legégetőbb* az állami tanítók lakbér ügye, mely abban áll, hogy az állami tanítók ne a többi tanítók lakásbérével egyenlő lakbért, hanem az állami tisztviselők lakbér-

rével egyformát kapjanak és mivel ez a legégetőbb, elsősorban ezt fogja reparálni.

Ugy látszik, Zichy János gróf mióta a miniszteri székbe jutott, elfelejtette a kath. tanítókat ért súlyos igazságtalanságokat, elfelejtette, amit eddig hirdetett, elfelejtette, hogy *egyforma munkáért egyforma bér jár*, elfelejtette, hogy a katolikus tanítóság ugyanazon munkáért sokkal kevesebb fizetést kap, mint állami kartársai és semhoggy eddig hirdetett elveinek megvalósítása, a kath. tanítóság ezen sérelmének orvoslása, ezen igazságtalanság kiküszöbölése volna első ténykedése, — *ezt a sérelmet még mélyebbé, ezt a fizetésbeni különbséget még nagyobbá akarja tenni.*

Mert mi aluszunk, mi nem mozgolódunk, mert mi türelmes birkák vagyunk, akik azt várjuk, hogy a sült galamb a szánkba röpüljön. Csak ezért és ezért lehetséges az ilyen újabb arculapítás!

Szeretném, ha szavam nem volna a pusztán kiáltónak szava! Szeretném a kath. tanítóságot fölrázni tunya álmából! Ébredjünk, tegyünk valamit, mert a néma gyermeknek anyja sem érti szavát!

Gaál Lajos, rk. kántortanító.

A fiatalság mentsvára.

Azt hiszem, széles ez országban ismeretes az a mondás, hogy: „Pest feketére fest.“ Bizonyára akadnak, akik — ezt hallva — kicsinylő mosolyra torzulnak, akadnak olyanok is, akik elavult, ősi bölcseségnek minősítik ezt a három szót. De azt bizonyosan tudom, hogy a legtöbb intelligens családjának eljön az az idő, amikor szorongva, sirva, rettegve gondol e gonosz szavakra. És eljő az idő, amikor a szerető apák már nem gunyolódhatnak felette!

Hány családnak a szive reszket arra a

gondolatra, hogy reménységét, az anyagi gonddal, szeretettel, pénzzel, önfeláldozással nevelt gyermekét a fővárosba, a magyar Babylonnak nevezett Budapestre kell küldenie.

Nem is olyan rossz ez a város! És aki derék és jó akar maradni, az meg is marad deréknek és jónak még Budapesten is. Elromlani mindenütt lehet. Igaz.

De aki csak felületes figyelemmel is kíséri a fővárosi lapok napi híreit, az tudja, mi mindentől féltheti egy anya ott a fiát és aki csak egy vidéki anyának szorongó, aggódozó levelét is olvassa pesti egyetemi fiához, az megérti, mit beszélek.

De én nemcsak épen a fővárosról akartam szólni, hanem a modern életről is. Ennek rapid mulása, fogcsikorgató küzdelme, kicsinyes érdekei elszűrkítik az ifjú színes lelkeket, eltörpítik az egykori nemes ambíciókat. A létért vagy az érvényesülésért vívott fáradalmas harc kimeríti a lelket. A szürke és fáradt lélek elveszíti akaraterejét, kevésbé áll ellen a csábításoknak és a gyöngéd, családias örömeiktől és élvezetektől megfosztva, a nagy munka után tulzott, erős élvezetekbe merül. Eldurvul a modern ember lelkivilága és erkölcsi érzékének finom nüanszai sivar homokszint öltenek.

Mint a természetnek és az emberi szeretetnek kedves remeke távozott az ifjú szülői otthonából és visszatér úgy, mint egy közönséges hétköznap; oly szürkén, mint a nagy város trachit kövezete vagy a nagy bérpaloták, melyek testétől-lelkétől elfogták az eget.

Ezen nem is lehet valami nagyon esodálkozni. Az egyedül álló ifjunak alig van alkalma kissé felüdülni, alig van módja nemesebb érzésű társaságokba kerülni — egyformák az ő napjai.

és előmenetele lappang, hanem a közjó melegítő sugara fényledez...

Hazájáért égő honszerelme adja ajkaira e szót, hogy üljük meg már valahára az ész, az igazi érdem s halhatatlan erény diadalmanak ünnepét!

Szavai — mint az Ige — kaptak szárnyra s bejárták a négy folyam teréit s rá ragyogó nap támadott a magyar égen

Irók, költők sorakoztak Széchenyi körül — eszméit átültetik a szívekbe.

Talpra állott a nemzet. Izzó, serény munkában fáradoznak egy szebb nemzeti jövő kialakulásának a reményében. Észben, erkölcsi erőben hatalmas férfiak hallatják nyomában szavukat eszméi érdekében.

Férfiak, minőket ezredévek szülnék csak: tele szent lelkesedéssel, odaadással, fáradhatlan munkakedvvel, mélységes hazaszeretettel.

Egy Kölesey a szív éragadó lelkesedésével szónokol az 1832–33. országgyűlésen főképp a nemzeti nyelv, a szólásszabadság, a jobbágy-ság sorsának javítása érdekében; egy Vörösmarthy a sok szenvedés után egy szebb jövővel lelkesíti nemzetét.

Még jönni kell, még jönni fog,
Egy jobb kor, mely után

Buzgó imádság epedez
Százvezrek ajakán...

Zengi hatalmasan a honszerelme nagy eredményeit:

S felébredt tiszta szenvedélyen
Nagy fiakban tettek érjenek;
És a gyenge és erős sorényen
Tenni, tünni egyesüljenek;
És a nemzet, mint egy férfi álljon
Érczkarokkal győzni a viszályon.

(Széchenyi és Kossuth.)

S a nemzet nagy fiaiban tettekre ébredett. Széchenyi István és később Kossuth Lajos, a nemzeti lelkesedésnek ez a két lángoszlopa, ragadják magukkal a nemzetet. Országgyűlésen, társadalomban, irodalomban Széchenyi XII. törvénye a Mózes két kőtáblájára írott törvénye lön a törekvéseknek. A roskadozó rendi alkotmány oszlopfáit egymás után döngetik ki.

Széchenyi reménye valósulni kezdett: a jólét emelésére irányult törekvései után — gyönyörködhetett már fáradalmainak eredményein, mikor büszke Dunánk hullámain méltóságosan szelték, a Balatonon kevélyen ringatóztak a hajók; — társadalmi téren pezsgő életet teremtett; a politikai életben pedig — bár voltak ellenfelei is — eszméi mind tágasabb

és tágasabb körben terjedeztek. — A nemzet nem halhatott meg többé; a reform szükségességének gondolata mélyen átjárta a szíveket. A vágy utánok nőltön-nőtt, aggasztón Széchenyinek...

Hallatja is aggodalmas szavát; felt, hogy nemzete — a tulságos sietségben — válságba sodródik.

S félelme mindinkább nagyobbodott, mentől többen és többen sorakoztak a vérmesebb, de szintén lánglelkű Kossuth Lajos zászlaja alá.

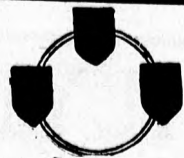
„Kelet népében“, ebben a vallomásokkal teli, bővös hazaszerelmű munkájában hiába kiált, int szorongó lélekkel mérsékelt haldadásra: a lelkeket mágnis erővel vonzotta a nagyszerű eszméknek hamaros megvalósítása. Ellenállhatatlan erővel uralkodott Kossuth Lajos a szíveken; vágyainak, reményeinek hátor szószólóját Kossuthban látta a nemzet.

Széchenyi „Politikai program töredékein“ még egyszer felemeli óvó, tiltakozó szavát szenvedélyesen: de a reform-áradat átesapott rajta s ott hagyta magára... A „Pesti Hírlap“ ígéire hallgatott ezentul a nemzet. Az eseményeken Kossuth Lajos lett az ur. Az idő rohamosan haladt teljesedése felé. Párizsnak 1848. februári eseményei — a köztársaság ki-

TEMPLOMFESTŐK, IPARMŰVÉSZETI TERVEZŐK, FESTŐMŰVÉSZEK

Postafiók 47.
Telefon 156.

KÁDÁR és NÉMETHY, Máramarosszigeten.

Ezért kell, hogy minden magyar ember vágyó óhajással várjon minden oly intézményt, mely a nemzet jövőjét, ifjúságát van hivatva támogatni, a jó uton megtartani. Társadalmunk fejlődését és életrevalóságát mi sem mutatja jobban mint az, hogy társadalmi uton fejlődnek ki leginkább azok az intézmények, melyek e nemes célt kultiválják.

Ezek közül valóban nem tudnánk egyet sem említeni, ami nagyobb hatást gyakorolt volna ifjúságunk lelkületére, a jóban való megszilárdítására, mint a kongregációk. Egy-egy ülés napja az egyetemi kongregációban valóságos ünnepnap, mely a számos hétköznapi közlő családi melegével kiemelkedik, melyen máskor sohasem hallott eszmékről társalognak, másutt sehohsem tapasztalt szeretettel találkozik és amelyről fenkölt érzésekkel, magát jobbnak, nemesebbnek tudja távozhat el.

Mert nem az anyagiakban van a segítség, hanem abban, mit a kongregáció nyújt — a lelkiekben, a hazulról hozott jó erkölcsök megszilárdításában. Százakra megy azon ifjak száma, akik üdülni, a nehéz tanulmányok a keserves életküzdélem fáradságait és lelki sebeit itt meggyógyítani, munkájukra az ég áldását kérni, a hétköznapi közben meleg ünnepet ülni ide járnak.

Százakra megy a számuk, hogy régi intim helyiségekben el nem férnek. Ekkor gondoltak arra, hogy új, nagyobb otthont építenek, hogy még sokan csatlakozhassanak hozzájuk.

Mai számunkban kéri a magyar művelt közönséget, hogy mozgalmukat figyelmébe és szeretetébe vegye.

És ha sokan vannak, akiknek szíven fekszik a magyar ifjúság erkölcsi épsége, üdve, akik szerető gonddal kísérik a nemzet ifjúságának, azaz nemzetünk jövőjének ügyét, ha sokan vannak ilyenek, akkor sokan lesz-

nek azok is, akik ama „Felhívást“ szívenlélekkel fel fogják karolni.

És ha sokan lesznek a mi társadalmunkban, akik magyar szíven és vallásos érzéssel tesznek és áldoznak ifjúságunkért, akkor meg fog rövidülni a fővárosi lapok szenzáció rovata és nem fogják a magyar anyák sirva küldeni Pestre fiaikat.

Színház.

Folyó hó 23-án szerdán folyt le színházunkban Sipos Zoltán jutalomjátéka a meleg szeretet és zajos óváció jegyében, amely a jutalmazott iránt a tapsokban és óvációkban megnyilvánult. Sipos Abonyi Árpád darabját „A gyermeket“ választotta jutalomjátékaul és György kadét szerepét játszotta benne nagy bensőséggel és közvetlenséggel.

Siposon kívül a bájos és természetes Wirth Sárinak és a vigszínházi nyugalommal és biztonsággal játszó Herczegnek volt nagyobb sikere, de igen jók voltak Gömör Vilma, Aitner Ilka, Szilágyi és Inke is.

Csütörtökön Blumenthal és Kadelburg vigjátékának „A sötét pontnak“ volt bemutató előadása. A tipikusan germánizű vigjáték, a német írók kedvezet témáját, az előítéletektől agylágyult arisztokratának felsülését és megtérését tárja elénk elég mulatságos és fordulatos jelenetekben. Az előadás egy kis észrevehető döcögéstől eltekintve, jónak mondható. Aitner Ilka, Gömör Vilma, Czákó Miczi, Herczeg, Rónay, Szilágyi Sipos, Inke és Molnár buzgólkodtak a siker érdekében.

Pénteken és szombaton nem volt előadás.

Vasárnap délután a „Próbaházasságot“, este „Luxemburg grófját“, hétfőn délután „A kedélyes parasztot“ játszották, hétfőn este pedig Lengyel Menyhértnek rövid idő alatt hírnevéssé vált darabját a „Taifunt“ mutatták be színházunkban.

kiáltása — s a birodalmi bomladosok intő-jelül szolgáltak, hogy a nemzeti szabadság megvalósuljon. S 1848. márczius 4 én a pozsonyi országgyűlés alsó-táblája elfogadja Kossuth Lajos márczius 3-iki felirati javaslatát; többek közt: az ország alkotmányának valódi képviseleti irányban való kifejtését, a közteherviselést, a szellemi érdekek ápolását a szabadság alapján, a magyar független felelős miniszteriumot.

A lelkesedés szenvedélyesen tört ki: követelte elemi erővel a javaslat pontjainak mentől előbbi megvalósítását. Pesten, az ellenzéki körben gyűlés gyűlést ért. A magyar nép zajongott és szabadságot követelt. — 1848. márczius 15-én amit követelt, epedve várt: beteljesedett.

Az egyetemes és nemzeti szabadság láng-lelkű éneklője, szíviünk-lelkünk dobbanásának igaz kifejezője: Petőfi Sándor, lélekszakadva siet Budapestre, hogy ott legyen a nagy események között, amelyekről rajongva álmodott.

Elkészül: mit kíván a magyar nemzet? Fölhangzik a Nemzeti dal, a szabadságszeretők

imádsága. Szakadt az eső, mintha örömkönynyeket hullatott volna az ég is az immár beteljesülő szép ünnepnapon!

Fanatikus lelkesedés ragadja magával a nemzetet...

Volt is ok reá mélyentisztelt közönség!

Egyellen birtokunk van édes, drága jószágul, az Istentől: szellemünk. Megtévedhet olykor-olykor, de törvényeiben örök: szabadnak alkotta az Ég... És akkor szabadult meg békítől. Szabadnak lennie, repülnie a szellemnek az ő igaz utain az örök igazság felé: Oh ennél dicsőségesebb győzelem nem lehet! Micsoda bűvös erő kaphat pedig meg egy nagy társadalmat, mikor érzi, hogy örök, megmászhatatlan jussainak jutott birtokába. Hozzá birtokába — a szellem felül mindannak, ami jövőjének volt biztos záloga.

Az egyén, az egyes lemondhat minderről, mi a szívnek mindörökre becses: de nemzetnek, mely rajongni tud minden nagy, nemes után, vétek nélkül tennie nem szabad. Kicsinél egy szem az emberiség láncolatából, mit pótolni emberi erőnek nem adófott.

A Taifun kétségtelenül érdekes írói alkotás, amely méltán tett szert a gyorsan elért nagy népszerűsége. A kelet hódításra szétrebbenő, csodálatos, hősiessé sárga emberkéit, a japánokat mutatja be, amint Berlinben a németek nagy metropolisában magukba szedik az európai civilizációt s ha poénul megöli is a kicsike, hősiessé Tokeramó doktorban a fajért való rajongást a kultürember szerelmi ellenére is mégis óda a keleti, kicsinyességükben is nagy sárga embereknek hősiességéről, összetartozóságáról, okosságáról és jövődjéről. De bármennyire keletinek készült is ez a darab és bármennyire érdekesek is a japán alakjai, maradandó becses mégis az európai embereknek megajzolására ad neki. A részeges és mélyérzésű, durva és poétikus Lindner írónak alakja épen olyan ritka, jellegzetes férfitípus, mint, amely sajátos típusa az örök asszonyoknak a szeszélyes, kiszámíthatatlan és jószívű Kerner Ilona. A darabról sokat irhatnánk még, de jelen rovat szük kerete ezt nem engedi. Ajánljuk mindenkinek a megnézésre.

Egy csodálatosan megjátszott jelenetet láttunk a „Taifun“-ban. A Kerner Ilona nagy jelenetét a második felvonásban Markovics Margit klasszikusan játszotta. A közönséget lebilincselte és elragadta: — ezt a jelenetet jobban megjátszani, mint ahogyan Markovics játszotta, nem lehet. Egyébként az előadás középszerű volt. A főszerepet Baghy játszotta érdekes felfogással és lelkiismeretes igyekezettel. A Lindner író pompás szerepére ifjú Baghy Gyulának még érnie kell: bár ilyen jól átgondolt alakítást sem várhattunk a fiatal korától. Jó színész lesz belőle, de a mozdulatai szertelensége még erős kifogás alá esik. Gömör Vilma, mint rendesen, ezuttal is kedvesen és természetesen játszotta a Teréz szerepét. A többiek közül Rónai jóízű Bruckját kell még kiemelniünk.

Gomolygott is a magyar nép örömtől ittasan Budára! Budára... És hömpölygött az árós Budavára felé.

Amit kértek, teljesedett...

A szellem, a magyar lélek szabad lett! Mily méltó üdvözlése igazán e nagy eseménynek Petőfi emlékezete e napról!... A révbéért nemzeti géniuszának apoteozisa!...

Igy lön márczius 15-ike nemzeti megváltásunknak örök időkre határnapja.

Gyorsan követték egymást az események: a felelős miniszterium megerősítése, a törvényalkotások. Majd beteljesülése Széchenyi jóslatának, Petőfi álmának... S bekövetkeztek, mikre elbámult a világ: a magyar fegyvertények dicsőséges napjai... melyek soha el nem enyésző érdemet szereztek a hősöknek s a legdicsőségesebb temetőt. Nem azt a helyet, ahol fekszenek, hanem azt, ahol dicsőségük, midőn szép tetteket említenek és szemlélnek, minduntalan felelevenítve tovább él... Dicsőségük nem korlátozódik a hazai földön levő siroszlopok magasztaló felirataira, hanem túl még a haza határain is, anélkül, hogy lelketlen kő vagy érez hirdetné siriratra nem

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

KEPES SÁNDOR

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

Első Magyar Andesit Sirkögyarában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku Pyramisokat, Obeliszkéket, keresztéket, emléktáblákat, sírfedeleket, mezei keresztéket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. Fiók-üzlet: Szatmár, Attila - u. 4.

HIREK.

Változások a tábornoki karban. A hadsereg fővezetőségében közelebb a következő bennünket érdeklő változások történtek: Mörkensteini Mörk János tábornok a VI. hadtest parancsnoka s Klobucsár Vilmos tábornok az 5. gyalogezred tulajdonosa nyugalomba vonulnak. Mörk utódául Ziegler Alfréd altábornokot nevezik ki, ő lesz a VI. hadtest parancsnoka.

Ebéd a püspöknél. Püspök ur Ó Méltósága nagysüttörtökön ebédet adott, melyre a kebelbeli papság volt hivatalos. Szokás szerint az ebéd alatt pohárköszöntők nem voltak.

Elhalt törvényszéki bíró. A helybeli kir. törvényszék tegnap bírói karának egyik legtekintélyesebb tagját vesztette el. Papp Endre törvényszéki bíró tegnap délután 2 órakor szélhűdés következtében hirtelen elhalt. Igen nagy veszteség, mert Papp Endre igazságszerető, határozott jellemű, alapos tudással bíró tagja volt a bírói karnak. Alig 32 éves, midőn törvényszéki bírónak nevezetett ki városunkba, hol ezelőtt mint jegyző működött. Mintegy 6 év óta büntügyi főtárgyalási elnök. Mint ilyen az igazság felderítésében fáradhatatlan. Tagja volt a törvényhatósági bizottságnak is. Az életerős férfiút élete javakorában — még csak 51 éves volt — érte utól a halál, midőn senki sem gondolta volna. Bátyja, Papp Géza. városunk volt polgármestere hasonló tragikus módon hirtelen halt el.

Komócsy József emléktáblája. Az anglik. tanítóegylet május hó folyamán nagy ünnepek keretében leplezi le Komócsy József költőnek emléktábláját, melyet a Rákóczi-utcai róm. kath. elemi iskolán, ahol Komócsy két évig tanított, fog elhelyezni. Az emléktábla szövegét Benkő József apátplebános írja. Az anyagi eszközök előteremtésére az ünnepélyt rendező bizottság gyűjtőleveket bocsátott ki, melyeket széles körökben fognak terjeszteni. Komócsy József költő, a Petőfi-

szoruló emlékezetüket, emlékeztük mindenki-
nek a szívében lelkesítő hatással él...

A siralom tehát, mely a dicső fegyvertényeket követte, nem ölhette meg azt, ami halhatatlan. S valóban, a siralmas éjszakán túl ragyogott a soha nem muló dicsőség fénye... Uj nap fényle reánk!... Királyunk, felséges Urunk: I. Ferencz József megértette az ő hűszívű nemzetét. — S azóta nemzetünk él, virul...

És — néked élni kel, ó hon!
S örökre, mint tavasz virulni,
Ah, mert omladékidon
Reszkette fognék szétomolni,
Hazám, hazám!

E jóslat nekünk is szól, minden igaz hazafinak, azért ha viruló „tavasz“ helyett fagyos tél jönne, ha sötét napok jönnének az országra, ha nagy leszámolásra kerülne újra a sor, akkor: Talpra magyar! Legyen szabad élet vagy szabad halál!

társaság tagja és alelnöke 1863. ban született Vencsellőn, Szabolcsmegyében s mint néptanító 1863-ig működött. 1843. óta az írói pályára lépett, akkor jelentek meg költeményei melyek egy csapásra megalapították írói hírnevét. 1864-től kezdve a Hirmondó c. lapot szerkesztette és nagy paedagógiai munkásságot fejtett ki.

Áthelyezett gyárigazgató. Temesváry Ede börvolyi kendergyári igazgatót a czég Szegeden székelő igazgatósága a nagylaki gyárhoz irodafőnöki minőségben áthelyezte és helyét a börvolyi gyárban Filepp Kálmánnal töltötte be.

Ezüst lakodalom. Pirkler József a Termény és Hitelbank pénztárosa s neje Szalánczy Zsuzsanna urnő vasárnap ünnepelték házasságuk huszonöt éves évfordulóját. A köz-tiszteletben álló ezüst lakodalmas házaspárt a családi ünnep alkalmával sokan keresték föl szívből jövő üdvözlötükkel.

Hymen. Dr. Varsa Ernő nagybányai gyógyszerár-tulajdonos vasárnap kötött házasságot özv. Fodor Dánielné leányával, Ilonkával Szolnokon. — Szelesky Sándor nagykarolyi városi közhivatali díjnok nőül vette Bányai Nagy Sándorné unokáját, Nagy Margitot. — Szemán Béla a bereznai kör jegyzője eljegyezte Gallffy Erzsike bereznai áll. tanítónőt. — A mult nap esküdött örök hűséget Vágó Elek Érkörtvélyes község jegyzője özv. Turcsányi Pálné szül. Buda Sárának Érkörtvélyesen. Tanukként Balásy József földbirtokos érkörtvélyesi és Vágó János a völegény bátyja debreczeni lakos szerepeltek. — Sátor Annuskát, Sátor Dávid színérváraljai ref. lelkész leányát eljegyezte Miszti Mihály józsefházai ref. lelkész. — Domnyica Sándor ilobai községi tanító eljegyezte Flontás László udvarii gör. kath. tanító leányát.

Uj ügyvéd. Ambrózy József az ügyvédi vizsgálatot Budapesten sikerrel tette le. Ügyvédi irodáját városunkban nyitja meg.

Megbizás. A nagyváradi posta- és távirdaigazgatóság Molnár Erzsébet debreczeni lakost az óvári postaiügynökség vezetésével megbizta.

Gyászhir. A „Szatmármegyei gazdasági egyesület“ külön értesítésben tudatta érdemdu alelnökének, óvári Szőke Barnának váratlan halálát. — Dessouffy Marcell közigazgatási bíró, gulácsi földbirtokos, Bereg vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, Budapesten elhalt. Holt tetemét Gulácsra vitték, s ott helyezték örök nyugalomra a családi sírboltban.

Jutalomjáték. Holnap esütörtökön Dénes Ellának, szintársulatunk koloratur primadonnájának jutalomjátékául Verő György operettje a „Szullán“ kerül színre. Dénes Ellát szükségtelen a közönség különös figyelmébe ajánlani, hiszen az ő igazi művészetét mindenki ismeri s a színházlátogató közönségnek általános véleménye, hogy nemesak a jelenlegi szintársulat egyik legértékesebb tagja, hanem olyan valóban elsőrangú koloratur-énekesnő, amilyen hosszú idő óta nem volt Szatmáron.

Meghívó a Pámány-konviktus felavató ünnepségére. Folyó évi április hó 4-én avatjuk fel a Pámány-konviktust. Ezen ünnepségre jöttevőinket s az érdeklődőket ez uton is tisztelettel meghívjuk. Az ünnepség 9 órakor kezdődik, mikor is püspök urunk megáldja az intézet kápolnáját, s ennek végeztével csendes szent misét mond. 10 órakor a konviktus elnöke beszédet mond s átadja az intézetet rendeltetésének. Az ünnepség keretében a gimn. tanulók énekkara több darabot énekel. Szatmár-Németi, 1910. márcz. 30-án. A Pámány-konviktus vezetősége.

A Szatmár-egyházmegyei középonti Oltáregyesület havi közös istentisztelete április 3-án lesz a zárda templomban. Egész nap szentségimádás, reggel 8 órakor szentmisét mond Szabó István praelatus, egyh. irodaigazgató, a mely alatt közös szentáldozás; délután 5 órakor szentbeszédet mond Varjas Endre, oltáregyes. igazgató, végül litániát végez Láng Antal theol. tanár.

A római szent korona emlék felavatása Rómában. Rómából vett értesülés szerint az „Országos Katolikus Szövetség“ (Budapest, IV., Ferencziek-tere 7. sz.) elnöksége által folyó évi április hó 16-án tartandó magyar szent korona emlék leleplezési ünnepének részletes programját a rendező-bizottság a vatikán és a nagykövetség hozzájárulásával a következőképen állapította meg: *Április 16-án szombaton, a lateráni székesegyházban:* Reggel 10 órakor a pápa és a magyar király képviselőjének fogadása. Utána szent mise a székesegyház apsisában, tartja Zichy Gyula gróf pécsi püspök. Felvonulás II. Szilveszter pápa sírjához. Emlékbeszéd II. Szilveszter páparól, a magyar szent korona adományozójáról, mondja Széchenyi Miklós gróf győri püspök. Emlékbeszéd Asztrik püspökről, mondja Francis Norbert Szent Benedek-rendi bakonybéli apát. Az emlék átadása, átadja Zichy Gyula gróf pécsi püspök, átveszi Respighi bibornok, a lateráni székesegyház archi-presbitere. Az ünnepség után tisztelgés Széchenyi gróf vatikáni nagykövetnél, mint Ó Felsége a király képviselőjénél a követségi palotában. Diszgyülés. — *Április 17-én vasárnap, a vatikánban:* Reggel 10 órakor szent mise a Szent Péter bazilika szentség-kápolnájában, mondja sipeki Balás Lajos rozsnyói püspök. Szentbeszéd a pápaságról, mondja Fischer-Colbrie Ágost dr. kassai püspök. Tisztelgés X. Pius pápánál. Az üdvözlő beszédet Széchenyi Miklós gróf győri püspök, mint a zarándoklat vezetője mondja. A magyar szent korona és a koronázási jelvények hű másolatának átadása a pápának. — Miután a rendezőség csak korlátolt számban fogad el jelentkezéseket, ezuttal is kéri az intézményeket és egyeseket, hogy részvételüket minél előbb jelentsék be az Országos Katolikus Szövetségnek (Budapest, IV., Ferencziek-tere 7. sz.), hol minden az utazásra és ünnepségre vonatkozó felvilágosítást készséggel megadnak.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja Teray Gyula kir. erdőmérnököt a kapnikbányai alsótelepi és Piltz Ede róm. kath. plébánost a nagysomkuti állami iskolai gondnokság

Üzleti jelentés!

Tisztelettel hozom a n. érd. közönség szives tudomására, hogy a volt

**SCHWARTZ
TESTVÉREK**

— uri- és női-
divatáru - üzletét

teljesen ujonnan berendezve, a következő czég alatt, ismert szolid alapon

megnyitottam

és tovább fogom vezetni.

Kész szolgálattal

SCHWARTZ B.

Deák-ter Halmi ház.

rendes tagjaivá, valamint *Trantman* Béla gőzmalomtulajdonost a tartolezi iskolai gondnokság elnökévé kinevezte.

Elgázolt rendőr. Sulyos szerencsétlenség érte ifju *Halkai József* 30 éves, nősi, városi rendőrt pénteken délelőtt. A rábizott kézbesítéseket kerékpáron vitte rendeltetési helyükre. Amikor az *Árpád-utczáról* a *Széchényi-utczába* fordult be, szembe találkozott a dr. *Lengyel Alajos* fogatával. Valószínűleg a kocsis is, a rendőr is egyoldalón akart egymásnak kitérni, de összekerültek s a lovak legázolták *Halkait*, akin a kocsi is keresztül ment. A szerencsétlenül járt rendőrt a mentők szállították eszméletlen állapotban a kórházba. Sérülései nagyon sulyosok, mert a koponyáján is több helyen hasadásokat szenvedett.

A nagycsütörtöki lábmosás. A székesegyházban nagy ünnepségek közt csütörtökön délelőtt ment végbe a lábmosás szertása, melyet a püspök ur *Óméltósága* végzett. Az „apostolok” a következő polgárok voltak: *Hohorovszky Péter* 82 éves, *Kis János* 86 éves, *Takács János* 76 éves, *Kulin István* 67 éves, *Teodor János* 73 éves, *Veres János* 60 éves, *Fánta György* 64 éves, *Mészáros János* 78 éves, *Molnár György* 74 éves, *Darabán László* 77 éves, *Gerster Mihály* 76 éves, *Árvai Károly* 60 éves, *Dávida László* 75 éves. A 12 apostol életéve összesen 950. Az aggastyánok a szentmise után a püspöki palotába vonultak, hol gazdagon megvendégeltettek s a nap emlékeül uj öltözetet s ajándéktárgyakat kaptak a püspöktől.

XVII. kimutatás a Pázmány konviktus felépítésére felajánlott összegekről:

1. Papp György dr. ügyvéd	30 K
2. André Károly takp. pénztáros	10 „
3. Reizer János-féle könyvkereskedés	30 „
4. Vajay Endre műszaki tanácsos	10 „
5. Berey József ref. esperes	10 „
6. Nagy Ödön miniszti osztálytanácsos	5 „
7. Kovács Gyula dr. nőkép. igazgató	208 „
8. Rottman Elemér dr. orvos	5 „

Összesen 308 K

Fogadják a nemes szívü jöltevők a segegyre szorult ifjuság s a vezetőség hálás köszönetét.

Szatmár-Németi, 1910. évi márcz. 29.

Ratkovszki Pál.

Kegyves adományok Jézus Szentséges Szíve temploma orgonájára: N. N. 2 korona N. N. 3 korona.

Az Oltáregyesület közgyűlése ápr. 3-án délután 4 órakor lesz a zárdában. A közgyűlésre ez uton is meghívja a tagokat az egyesület.

Kérelem. Tisztelettel kérem azon urakat, kik a Pázmány-konviktus felépítésére adományt jelentettek be, de az összeget még nem fizették ki, sziveskedjenek befizetni a felajánlott összeget. Ha ezt rövid időn belül nem tehetnék, sziveskedjenek pár sorban értesíteni alulírottat, mikorra remélhetjük a pénz beküldését. Szükséges ez azért, mert én a felajánlott összegeket e lap hasábjain nyugtattam s ezen kimutatások szolgálnak alapul a gyűjtésről való elszámolásnál s így valamivel igazolnom kell azt, hogy a kimutatott összeg még nem folyt be. Szatmár-Németi, 1910. márczius 30-án. *Ratkovszki Pál.*

Pályázati határidő. A főispánunk kinevezésével megüresedett szatmári főszolgabírói állásra, valamint ezen állás betöltésével megüresedő állásokra a pályázati határidő 1910. április 31-ig bezárólag terjed.

Meghívó. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-Egylete Szatmár-Németi 279. számú Fiókpénztára 1910. évi április hó 3-án (vasárnap) délelőtt fél 11 órakor a város háza nagy tanácstermében rendes évi közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Fiókpénztári választmánynak jelentése az elmúlt évről és a fölmentvény megadása. 2. Évközben megüresedett ellenőri állás betöltése. 3. A központi évi jelentés és napirend előterjesztése és tudomásul vétele. 4. Fiókpénztári küldötteinek megválasztása. 5. Netaláni indítványok és kérdések. — A fiókpénztár elnöksége ez uton is felkéri a pénztár tagjait és az érdeklődőket, hogy e gyűlésen minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

Lopás a székesegyházban. Nagypénteken délelőtt a róm. kath. székesegyházban egy ajtatoskodó öreg özvegy asszony zsebéből a nagy tolongásban 220 koronát valami ismeretlen tettes kilopott. Károsult elmondotta a panaszát a rendőrségen, sőt gyanújának is kifejezést adott, amely egy cigány emberre irányul.

Kongrua letiltás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter legközelebbi körrendeletben értesítette a m. kir. adóhivatalokat, hogy a római kath. és görög kath. szertartású lelkészek kongruális fizetését, lórtartási átalányát stb., további intézkedésig ki ne fizessék. Hogy mi az oka e rendeletnek, az adóhivatalok erre felvilágosítást nem tudnak adni.

A budapesti Mária-Congregáció Otthon építésére rendezett tárgysorsjáték húzása június 13-án lesz. A feletté nemes célt szolgáló sorsjátékokra lapunk más helyén már felhívtuk a közönség figyelmét. Jelezzük, hogy egy-egy sorsjegy ára 1 korona. Aki sorsjegyet terjesztésre elvállal, az eladott sorsjegyek árának 30, illetve 40%-át nyeri jutalékkul. A sorsjegyeket Budapesten VIII., Horánszky-ut 22. szám alól küldi szét a bizottság.

Hó és fagy. Rosz tavasz virradt ránk. A mult csütörtökön lehült a levegő, annyira, hogy néhány hóhely is szállingózott a légtérben. Péntek reggelre kiderült és erősen fagyott. Állítólag 4 fok hideg volt. Husvét másodnapjára szintén kemény fagy volt. Tegnap este pedig havazni kezdett és most fehér hótakaró borítja a földet.

Riadalom a templomban. Nagy ijedséget keltett Nagy Zsigmond berei születésü ref. vallású munkás merénylete a nagykárolyi róm. kath. templomban. Revolverrel az oltár felé akart löni, de a pisztoly csütörtököt mondott. Elfogták és kihallgatásánál, valamint az orvosvizsgálatnál kiderült, hogy vallási örületben szenved, tudniillik szegénynek az a mániája, hogy ő az új vallást a világ négytája felé való lövésekkel nyilatkoztatja ki. Ilyen ezézzattal ijesztett rá az ajtatoskodó hivekre a vasárnapi misén. Zsebében egy terjedelmes imát találtak, amelyre vallásának alaptanai is fel voltak jegyezve, köztük a kö-

vetkező csodabogarak: „7779 éves a Lélek és az Elme az emberbe Krisztus után. 1908-ik évben érte el a nagykorúságot, eljött az ideje, hogy már érettségi vizsgát végezzen, a Lélek és az Elme a nagykorúságáról és bizonyosságot tegyen, amiről már eddig tanult, a Jézus Krisztus szent vallásából eredő lelki forradalom által” stb. Mint beszámíthatatlan esendes örültet illetőségi helyére tolongoltatták.

Borzalmas szerencsétlenség. Rettegetes szerencsétlenség játszódott le folyó hó 23-án szerdán Börvelyben, Löffler Béla ottani bérlő tanyáján. Dombi Sándor, börvelyi munkás gépfűrészrel fát vágott Löffler Béla számára. Délután, ugy négy óra tájban hirtelen eddig ismeretlen okból elszakadt a gép szija, a fűrész kiugrott s ugyszólván ketté fűrészelt a szerencsétlen munkást. A mellét vágta át, még pedig oly mélyen, hogy egész hatalmas véres cafatokot hozott ki a belsejéből, kifordította a tüdejét, máját, beleit. Szentanuk állítása szerint oly borzalmas volt a katasztrófa, hogy gyöngébb idegzetű ember nem bírta volna nézni az iszonyatos képet.

A protekció ellen. A vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett a kir. tanfelügyelőkhöz, melyben kijelenti, hogy jövőre — az illetéktelen befolyások kizárása végett — az állami iskolai tanítói és tanítónői állások rendszerint pályázat útján és a kir. tanfelügyelők javaslatainak lehetőleg figyelembe való vételével fognak betölteni. A középiskolával bíró községeket illetőleg a hosszabb szolgálata és főleg középiskolákba járó gyermekekkel megáldott, érdemes tanerők előnyben fognak részesülni. Ha pedig kisebb községekben iskolaév közben üresedik meg tanítói állás, a rendelet felhatalmazza a kir. tanfelügyelőket, hogy a betöltés iránt 48 óra alatt tegyenek jelentést s a megüresedett állásra a vármegyében levő okleveles tanítók és tanítónők közül egy minden tekintetben alkalmas tanerőt a gondnokság meghallgatása mellett javaslatba hozhassanak. A miniszter kijelenti, hogy felesleges költségeket okozó s a központi tisztis személyzet munkaidejét megokolatlanul zavaró fáradozásnak tartja, ha a kinevezést, vagy áthelyezést óhajtó tanerők a miniszteriumot tömegesen felkeresik, mert méltányos kérelmeik a lehetőségig anélkül is figyelembe fognak vétetni; leghelyesebb, ha ily irányu kérelmükkel az illető kir. tanfelügyelőhöz fordulnak.

Véres táncmulatság. László István, Miklós és Sándor, valamint Anda Imre régi haragosai voltak Cselenyák Károlynak. A pár nappal ezelőtt megtartott táncmulatságon megtörtént a leszámolás, mely alkalommal Cselenyákot a László testvérek véresre verték.

Első Leánykiházásító Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet. Folyó évi márczius hó 20-án tartotta ez az intézet 47-ik évi rendes közgyűlését a számosan megjelent tagok élénk részvétele mellett. Dr. Wittmann Mór alelnök megállapítván a közgyűlés határozatképességét, megnyitja a közgyűlést. Jelezti, hogy az agg elnök gyengélkedése miatt a közgyűlésen, melyet 41 év óta vezetett, részt nem vehet és átadja a közgyűlésnek az

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dúsán felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszlmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatánczokat teljesen kikészítette, s akinek áruj osinosság dolgában is párját ritkítja. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszlmák is készülnek.

elnök üdvözlését. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldettek Gross Simon és Hazai Hugó urak. Az előterjesztett mérlegből és jelentésből kitűnik, hogy az elmúlt üzletév is kedvező volt, amennyiben 2.080,100 korona összegű biztosítással többet kötöttek, mint az előző évben és hogy a biztosított tőkeösszeg a kifizetett esedékségek levonása és az állomány szigorú rostálása után 69.878,073 korona 14 fillérré emelkedett. A díj- és mellékilletékek bevétele 3.529,288 korona 65 fillérré, a kamattjévedelem értékpapírok és bankbetétek után 681,626 korona 81 fillérről 622,787 korona 81 fillérré és a három intézeti ház bérjévedelme 110,963 korona 55 fillérről 111,109 korona 04 fillérré emelkedett. Különböző esedékes biztosítási összegek czimén a feleknek az elmúlt évben 1.140,219 korona 92 fillért fizettek ki. A díjtaralék 14.892,514 korona 43 fillérről 16.032,734 korona 35 fillérré, a jutalékfelemelési tartalék 471,114 korona 13 fillérről 502,716 korona 21 fillérré, a külön tartalék 227,246 korona 08 fillérről 258,848 korona 16 fillérré emelkedett; a biztosítási alap változatlanul megmaradt 200,000 korona összegben. A 9.703,288 koronára rugó értékpapír-állománynál 43,268 korona árfolyam-nyereség mutatkozott, mely összegből egy új árfolyamkülönbözeti tartalék alakítottatott díjtvitelekért, kincstári illetékért, 1910. évre előre fizetett házbérekért és függő károkért pedig 246,646 korona 87 fillér tartalékba helyeztetett, a szerzési jutalékokra fordított 377,115 korona 92 fillér teljesen a folyó számla terhére helyeztetett kiadásba, az épületek és szerelvények számláiról pedig 38,357 korona 93 fillér iratott le. Az 1909. üzletév kezelési feleslege 63,204 korona 16 fillér, mely összeg két egyenlő részben a felemelési és külön tartalékhoz esatoltatik. A hivatalnoki nyugdíjalap javára, mely 305,652 korona 44 fillérről 339,646 korona 49 fillérré emelkedett, a közgyűlés a hivatalnoki kar buzgó működésének elismerésül 6000 koronát szavazott meg. A mérleg vagyonszámlája 17.667,870 korona 08 fillérről összeget mutat ki, mely óvadékképes értékpapírokban, bankbetétekben és három nagy bérpalotában leli fedezetét. A jelentést és mérleget egyhanguan megalégedéssel tudomásul vették és a felmentvényt megadták. Miután Szirtes Ignác gimnáziumi tanár ur indítványára a távollevő elnökek, az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak, valamint Kohn Arnold vezérigazgatónak és az egész tisztviselői karnak jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavaztak, az elnöklő Dr. Wittmann Mór alelnök a közgyűlést bekezeszti.

Lóvizsgálatok. Szatmár-Németiben, az Árpád-utcában (Fajiaczterén) április hó 2-án reggel 6 órakor tartatik meg a lóvizsgálat. Ide vezetik a szatmári és németi külterületi, valamint az összes belterületi lovakat. — Szatmárhegyen április hó 9-én reggel 6 órakor a Piaczterén tartatik meg a lóvizsgálat.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Ékszer-üzlet és műhely áthelyezés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy öv. Stenr Samuelné utóda Grünhut Samu cég alatt eddig a Hungária-szálloda mellett volt üzletemet a Hám János-utcába, Dr. Vajay polgármester ur házába (az új butorszövetkezet mellé) helyeztem át.

Nagy választékban raktáron tartok különféle szemüvegeket, ezüstköröket, Kérve a n. é. közönség melyek orvosi rendelvényre vagy a nélkül is kaphatók. Pecsétnyomók, gummiszívó pártfogásokat, ma-bélyegzők, czimorok vérese, hímzőmunkák készítése, tűziaranyozást és ezüst-lőzést bármilyen templomi vagy házi tárgyaknak, arany, ezüst, ékszer, óra, látászer, tájéktárgyak javítását és minden e szakmába vágó munkák készítését saját gépekkel gyártlag felszerelt üzletomban olcsón, jól és gyorsan eszközölöm. Grünhut Samu Tört aranyat, ezüstöt, régiésgöket, régipénzeket, valódi gyöngyöket és drága-ékszerész Szatmár, Hám köveket a legmagasabb árban vásárolok, vagy becserelek nagy mennyiségben is. János-u. Dr. Vajay-ház

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA“ keverék czégem különlegessége. 1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörkölvé.

UNGHVÁRY JÓZSEF

szőlőtelepén és gyümölcsfa-iskolájában

Czepléd, (Pest m.)

ez év őszén és tavaszán nagyobb mennyiségű (300—3500 ezer darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1—5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy, eper, savanyu szeder, bollvillei körte, azarol-galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper (szamóca), ezenfelül szomorú alma, szomorú szomorú eper, pyramis-eper, gömb-akác, pyramis-akác, stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték a következőkből: körte, alma, birs, doucin, besztercei szilva, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy (Prunus Mahaleb), sárga barack, mandula, Prunus Myrabolána, galagonya és kökény; ezek árai erősségük szerint 100 darab 80 krtól 1 frt 80 krig, 1000 drb 7 frtől 7 forintig. Lépényfa (Gleditschia triacanthos) és akác, áthatlan sövény készítésére igen alkalmas 1—3 évesek, igen nagy készlet (kb. 3 millió. Ennek ára 1000 drb 3 frttől 8 frtig. Sorfának használható akác 200—220 cm. magas 1 drb. 20 kr. 100 drb. 18 frt, 1000 drb 170 frt. Ujdonságok a fentnevezett gyümölcsnemekből 1 drb 40—60 kr. Háromszor permetszett, szokványminőségű bor- és csemegeszőlővessző, teljesen beérett sima minőségű bor- és csemegeszőlővessző, teljesen beérett sima 1000 drb 4 frttől 7 frtig, gyökeres 20 frttől 25 frtig.

Tessék árjegyzéket kerni!

Valek és Rajz

angol és francia különleges-ségű czipészek, hol saját készítményű kész czipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Eötvös-utca 2.

(Heinrich-palota.)

Megkezdődött a nagy tavaszi vásár!

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Óriási választék ujdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT, ahol kifogyhatatlan választékban kaphatók: **játék, emléktárgyak, fonografok, üveg, porocellán, alpacó, díszműárak, pénztárazák, zsebkések, acélvesszők, fonografok és gramofonok** és ezekhez lemezek. — A legújabb műöntvények **valódi ezüst platirozással**, u. m.: tintatartók, diszórák hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban. — Mindennemű disztárgyak. — **A legszolidabb szabott árak.** Pontos kiszolgálás. — Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. — Szíves pártfogást kér

BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR,

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT LEVŐ „Szatmári Bazár“-jában.

SZOLID SZABOTT ÁRAK!

30-40 korona

heti biztos mellékkeresetre tehet szert mindenki elsőrendű gazdasági czikk terjesztése által. Forduljon felvilágosításért: Korona-kasza művek főraktára **Fekete Gyula Wien, V., Schönbrunnerstr. 33. Szamos-udvar.**

Petky László cukrászata

Szatmár, Iskolaköz 2.

Minden időben friss sütemény kapható. Megrendeléseket pontosan elkészítik a legkényesebb igényekig. 1 koronás fout-bal bombatour torták naponta frissen kaphatók. Reggeli és ozsonna kávék ugyszintén mindenféle czukrászsüteményben nagy választék.

Nyavajatorés

Ki nyavajatorés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. **Hattyu gyógy-szertár által Majna-Frankfurt.**

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

Immár egészen bizonyos az, hogy a képviselőház feloszlataása s ezzel egyidejűleg a választások kirása elkerülhetetlen. A parlamenti viszonyok ugy alakultak, hogy más megoldás nem is képzelhető.

Erre való tekintettel nyomdavállalatunk nagy összekötötésénél fogva azon kellemes helyzetben van, hogy a választás alkalmára szükséges zászlókat hazai szövetség tetszés szerinti felirattal, festett ruddal és aranyozott lánzsával ellátva 100-tól 600 cm. hosszúságban szállithat.

A zászlószövetek szintartóság és esőben össze nem folynak.

Tollak, vörös vagy zöld színben, aranyozott felirattal, karszalagok, jelvények, arczképpel ellátva szintén beszerezhetők

a Pázmány-sajtó könyvnyomdában **SZATMÁR-NÉMETI.**

Legolesobb bevasárlási forrás!

Mindennemü zseb, fali és ébresztő órákban, arany és ezüst ékszerekben, valamint szemüvegek és china-ezüst árukban

SZABÓ GUSZTÁV

brás-, ékszerész- és látszerész-üzletében
Szatmár, Attila-utca.

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGARIÁT. Egy liter új bor házhoz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palack saját töltésű bor Hungária gyöngye cím alatt 50 krajczár.

FIGYELEM!

Bármilyen jellegű elemi népiskolánál csak magyar nyelvű és olyan nyomtatványminták alkalmazhatók, amelyek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által megállapított összes rovatokat tartalmazzák. Az összes naplók magyarul vezetendők. (Ut. 42. §.)

Pázmány-Sajtó

villamos erőre berendezett könyvnyomda

Szatmár, Iskola-köz 3.

Készít mindennemü nyomtatványokat izléses kivitelben és :: mérsékelt árak mellett. ::

Raktáron tartja a következő elemi iskolai nyomtatványokat:

- Népiskolai költségvetési nyomtatvány I iv fillér **06**
- Fölvételi napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazdasági ismétlő-iskolák, továbbá a felső népiskolák, a polgári iskolák és a polgári iskolákkal kapcsolatos női keresk. tanf. számára, a/2 minta. A külsőiv 24 tanuló számára A belsőiv 32 tanuló számára **05 05**
- Előmeneteli és mulasztási napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazd. ismétlő iskolák számára, b/2. minta. A belsőiv 4 tanuló számára **05**
- Leltári nyomtatvány. (A külviv 62, a belviv 125 sor), kötve **2.-**
- Haladási napló. (A belsőiv 42, a külviv 24 sor), kötve **2.-**
- Látogatási napló. (A belviv 32, a külviv 23 sor), kötve **2.-**
- Népiskolai értesítő-könyvecske az állami iskolák számára, 1 példány **12**
- Népiskolai értesítő-könyvecske havi beosztással **12**
- Népiskolai (elemi) bizonyítvány. 1 példány **04**
- Tanítói és kántortanítói díjlevél I iv **08**
- Nyugta. 1 iv **04**
- Próbalapok (korrekták) magyar és diktandó vonalzással, szép magyar stílus kerettel, csinos nyomdai kiállításban **100 példány 1.20**

Minden megrendelést azonnal elintézzük.

Inglük József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemü polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemü öltöny készítésnél a fősnlyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártnányu szövetekben. Elsőrangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzleten nagy forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem annélfogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni-biztosítom, hogy a legesekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, hogy
Szatmáron, Mailáth-utca 3. sz. a.

rézsdrony-ágybetét (matrác)

jutányos árban gyorsan és pontosan készítettnek.

Szives pártfogást kért kiváló tisztelettel

Csécsey Ferencz Mailáth-utca 3.

Árjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
SZATMÁR, a Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		K	f			K	f			K	f
1 ko. marhahus pecsenye		1	12	1 ko. debreczeni páros	2	—	1 ko. sonka csont nélkül	3	60		
1 " " levesnek		1	04	1 " " lengyel kolbász	2	—	1 " " kifőve	6	—		
1 " sertéshus		1	68	1 " " sonka kolbász	2	—	1 " " Császár hus bőrrel	2	40		
1 " borjúhús		1	60	1 " " krakói	2	—	1 " " karaj bőr nélkül	2	—		
1 " bányahús		—	—	1 " " krinolin	2	—	1 " " lapocka és oldal	1	80		
1 " juh-hús		—	—	1 " " parizer	2	—	1 ko. páczolt nyelv.	2	—		
1 " friss hajú olvasztani		1	92	1 " " máj. sajt.	2	—	1 drb. sertés nyelv.	—	40		
1 " " szalona		1	84	1 " " disznófej sajt.	1	80	1 ko. tepertő	1	60		
1 " " bőrnélkül		1	92	100 pár virsli tormás	10	—					
1 " friss kolbász borsos		1	80	100 pár frankfurti	16	—					
1 " friss zsir		2	20	100 drb. salvaládé	10	—					
Kolbász árak.				Füstölt árak.							
1 ko. szalámi		6	—	1 ko. sonka páczolt	2	60	100 ko. fehér szalona	192	—		
1 " füstölt magy. kolb.		2	—				1 ko. paprikás stráf	2	20		
							" " kolozsvári szelet	2	20		
							" " füstölt szalona	2	—		

Tisztelettel: *Bölönyi László.*

SZŐLŐSGAZDÁK!

Homokon és kötött földön.

Aki borait mindenkor jó áron és hamar akarja eladni, ültesen Delaware szőlőt szántóföldekre is, és ha a hiányzó tőkét ezzel pótolja, az ilyen vegyes bor oly finom lesz, hogy drágán és hamar elkel.

Ezt bizonyítjuk, kik már termeljük és bizonyítják a nagy borkereskedők, akik 60-80 koronáért is megveszik hektóját, ha százezer hold ilyen teremne is. Permetezés nélkül a mult évben is perenosporától mentes nagy termést adott (holdanként 35 hektó.)

Vesszőről árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy Gábor szőlőnagybirtokos Kóly Bihar vm.

Pósta, távirda és távbeszélő állomás.

Levelezés, magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

Szombathelyi iparkiállításán: elismerő oklevéllel kitüntetve.

Soproni kamarakerület iparkiállításán: ezüstéremmel kitüntetve.

HARKÁNYI EDE SZOBRÁSZ- ÉS KŐFARAGÓ-MESTER KŐIPAR-GYÁRA.

Vállal:

Síremlékek, sírkeresztek, sírboltok (kripta), Mausoleumok, utszéli keresztek és szent szobrok, ol-tárok, szószékek, keresztelő kutak, szentelt vizek, épület és minden

e szakmába vágó munkák különféle, kiváló bel- és külföldi legjobb minőségű anyagokból való szakszerű, pontos és tetszés szerinti stílusban való elkészítését, ugyancsak falak műmárvánnyal való burkolását.

Gyártelep: SZATMÁR-NÉMETI. (A m. kir. dohánybevéltővel szemben.)

Nincs többé szobafüst!!

Kapható:

GÁL és KLEIN cégnél

Szatmár. Iroda Attila-u. 1b.

Beton, aszfalt, parketta és aszbesztpala fedési vállalat.

Építkezési anyagok nagykereskedése.

Telep: Hunyady-u. 40. — Telefon 242.

1910-es modellünk

ujításai!

Intenzív lángzó, mely gyorsan forral és kevés szeszt fogyaszt.

Erős alkatrészek, melyek kicserélhetők és tisztíthatók.

Művészi kivitel, modern stílus. Galvanizált bronz színezés. — Hozzáadva a „ROPS” biztonsági gyorsfűző eddigi előnyeit, a

„ROPS” 1910

a jelenkor legszebb, legtartósabb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tüzhelye. Ha feldül, elalszik. A szesz ki nem folyhat.

Ára Budapesten 4 korona.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

Régi használt példányokat a gyár 2 korona 50 fillér ráfizetéssel 1910-es modellre cserél át.

„ROPS” Fémáru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/50.

Helybeli elárusító: **Koós Gábor.**

Képviselek vidéken kerestetnek.

SZABÓ SÁNDOR, SZATMÁR

szobrász, aranyozó és oltárépítő, Wesselényi-utca 3. (saját ház.)

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem nagyrabecsült megrendelőimet, hogy

SZOBRÁSZ-, ARANYOZÓ- ÉS OLTÁRÉPÍTŐ-MŰTERMEMET

ujjonnan átalakítva, saját házamba, Wesselényi-utca 3. szám alá helyeztem át.

Kérem az igen tisztelt megrendelőimet, hogy bizalmukkal a jövőben is megtisztelni sziveskedjenek.

ÚJ ÉPÍTÉSI VÁLLALAT.

Szatmár-Németi és vidéke nagyérdemű építető közönségének szives tudomására hozzuk, hogy folyó évi január hó 15-én

Szatmár-Németiben, Eötvös-utca 4. sz. alatt

építési irodát nyitottunk.

Elvállalunk mindennemű lakó és gazdasági épület tervezését és felépítését a legjobb beosztás szerint, izléses és modern kivitelben.

Ugy a tervek, valamint az építkezések kivitelét a legjutányosabb árban készítjük.

A n. é. építető közönség szives pártfogását kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

MAKAY MIKLÓS és LIPICZKY GYULA

ÉPÍTÉSZEK ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓK ■ NAGYKÁROLYBAN.